

Folketingets Socialudvalg

Dato: 3. oktober 2013

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 11. september 2013 følger hermed social-, børne- og integrationsministerens svar på spørgsmål nr. 364 (SOU alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

chvi/ J.nr. 2013-6830

Spørgsmål nr. 364:

"Er det ministerens holdning, at familieplejere bør være omfattet af reglerne om magtanvendelse? Ministeren bedes derudover redegøre for regler om magtanvendelse på døgninstitutioner, opholdssteder m.m."

Svar:

De grundlæggende principper for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge tager udgangspunkt i servicelovens regler for særlig støtte til udsatte børn og unge, hvorefter indsatsen skal ske med respekt for barnets eller den unges integritet og selvbestemmelse. Da der imidlertid er situationer, hvor det af hensyn til barnets eller den unges bedste er nødvendigt at gribe ind, er der i serviceloven fastsat særlige regler om, i hvilke situationer og hvornår sådanne tvangsmæssige foranstaltninger er tilladt.

Reglerne om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er beskrevet i servicelovens §§ 123 - 123 d. Med magtanvendelsesbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om alarm- eller pejlesystemer er der endvidere fastsat nærmere regler om magtanvendelse, jf. bekendtgørelse nr. 18 af 15. januar 2013 om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet og bekendtgørelse nr. 511 af 26. maj 2011 om alarm- eller pejlesystemer til børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne.

Reglerne har til formål at beskytte børn og unge på døgninstitutioner og opholdssteder mod overgreb og unødvendig magtanvendelse, og beskriver således, i hvilke situationer der undtagelsesvist må anvendes magt. Magtanvendelse må kun anvendes, hvis der er hjemmel til det og må aldrig erstatte

omsorg og socialpædagogisk bistand. Magtanvendelse skal endvidere altid begrænses til det absolut nødvendige og skal i øvrigt stå i et rimeligt forhold til det, der søges opnået hermed.

Herudover beskriver reglerne, hvilke former for magt der ikke er tilladt, såsom legemlig afstraffelse eller ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling.

Magtanvendelse efter serviceloven kan alene ske over for anbragte børn og unge, som er anbragt på opholdssteder, åbne døgninstitutioner, delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på åbne døgninstitutioner og sikrede døgninstitutioner efter servicelovens § 66, nr. 5-6.

Efter gældende ret er magtanvendelse ikke tilladt i plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier efter servicelovens § 66, nr. 1-3. Plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksfamilier er således alene omfattet af straffelovens bestemmelser om nødværge, jf. straffelovens § 13, hvorefter handlinger, der har været nødvendige for at modstå eller afværge et angreb, kan være straffri. Det forudsætter dog, at afværgehandlingen ikke åbenbart går ud over, hvad der er forsvarligt under hensyn til bl.a. angrebets farlighed og angriberens person. Det er vigtigt at bemærke, at bestemmelsen ikke kan anvendes som hjemmel til at foretage jævnlige forekommende tvangsmæssige indgreb.

Vurderingen af, hvornår der er tale om situationer, hvor der er hjemmel til at anvende magt over for børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet, kan imidlertid være svær at fastslå i praksis. Erfaringer fra Folketingets Ombudsmands inspektionsbesøg på en række opholdssteder har da også vist, at reglerne fremstår uklare. Regeringen har derfor nedsat et magtanvendelsesudvalg, som bl.a. får til opgave at beskrive udfordringerne i relation til brug af magt og komme med forslag til, hvordan et kommende regelsæt kan udformes. Udvalget skal bl.a. beskrive de udfordringer, som eksisterer i forhold til de børn og unge, som er anbragt i plejefamilier. Hvis det vurderes relevant, skal udvalget også udarbejde nye forslag til redskaber, som er nødvendige i bl.a. plejefamilier under hensyntagen til barnets retssikkerhed.

Magtanvendelsesudvalget udarbejder en betænkning inden udgangen af 2014, som jeg ser meget frem til at modtage og gennemgå. Jeg vil således afvente udvalgets konklusioner og anbefalinger, inden jeg vurderer behovet for nye tiltag på området, herunder også i forhold til reglerne for anvendelse af magt i plejefamilier.

Annette Vilhelmsen

/ Lise Stidsen Vandahl